

lostni, luti, tožni svet. Iz besede luto (ljuto) traurig, schlimm, böse, so postale imena več vesí, kakor Lutbreg na Horvatskem, to je, hudi breg, in Ljute Berda (Luttenwerde), kakor najdemo imé terga Luttenberg v listinah napisano, kar je pozneje ljudstvo, pomen izvirni pozabivši, v Lotmerg in nemška kancija v Luttenberg spreobrnila. Lutomir pisati pa je celò nenaravno in ne filologiòko.

Na rimskoslovenskih spominkih dozdaš še nisim našel Višnuta pod podobo kaçe, druge njegove avatare pa vse; al na kamnih v zid gornjo kungetske cerkve blizu Maribora sozidanih najdemo dva leva (narsinha-avatara Lavura) s kačjimi repi, tode dve avatari v eni podobi zjedinjeni.

Slovensko slovstvo.

Zgodovinski katekizem ali celi keršansko-katolški nauk v resniènih izgledih iz zgodovine za cerkev, šolo in dom. Iz nemškega J. E. Schmidta s pomoèjo nekterih slov. domorodcev poslovenil in izdal Janez Janežić. II. zvezek. V Celovcu v Sigmundovi bukvarnici, kakor tudi po vsih slov. mestih dobiti.

Ko smo prvi zvezek „zgodovinskega katekizma“ naznanili, ki smo ga z veliko pohvalo priporočili, ker v slovenskem slovstvu enake knjige dosihmal imeli nismo. Keršanski nauk se razlaga tù tako miòno in se razjasnuje po tolikšnih zgodbah in prilikah tako razumljivo, da zamoremo to knjigo slavno izvzeti iz množine družih navadnih. Kdor jo je bral, bo poterdil naše besede.

Vso hvalo, ki smo jo dali prvemu zvezku, damo tudi drugemu, ki na 20 pòlah razlaga 3. poglavje „od keršcanske ljubezni“. Gospodom predstavljavcem gré hvala, da marljivo pišejo v lepi in lahko razumljivi, èisti slovenšini. Le tako naprej! in svesti si zamorete biti, da bo delo mojstre hvalilo.

Še nekaj od mizoplésa.

Tisti èudni prikazek, o katerem smo v poslednjih „Novicah“ govorili, da okrogla miza se gibati in premikovati začne, ako se več ljudi z mazinci sklenjenih k nji vsede, se je po mnogih skušnjah popolnoma poterdil; na Dunaji se je ena miza hitro v okrog sukala, druga je celò plesala po volji ljudi. Miza pa ni bila z ničesar pokrita, kakor smo zadnjikrat rekli, ampak je bila gòla; scer je pa vse eno: al stoji na golih tleh ali na kakošni plati, al ima eno ali več nog, al je iz terdega ali mehkega lesa (nekdo pravi, da miza iz jelovega lesa je za to nar bolj pripravna). èe je ložji, se prej gibati začne, kakor teška. Po nekterih skušnjah se je mizno gibanje že o pol uri, po družih še le o poltretji uri začelo, po nekterih celò ne. Dvé zlo občutljive gospé ste se zgrudile in zaspale kakor zamaknjene (magnetièno spanje), nekterim se je v glavi verteti začelo; ena gospa pa, ktero je celi dan glava bolela, je èutila merzlo sapo po glavi in boleèine so prešle. — Povsod se ponavljajo sedaj te skušnje z mizami, na ktere se poprej nič porajalo ni, ako ravno je nek nemšk èasnik „National-Zeitung“ že mesca svecana prvi to èudovito reè na znanje dal. Daljne skušnje bojo učile bolj doloèno: od ktere strani in na ktero stran se mize gibljejo, — kako se magnetièna igla (kompas) o tem véde itd., in še marsikteri drugi prikazek se bo razjasnil po teh skušnjah. Dr. Lów, ki je na Dunaji prvi magnetiène kopve vpeljal, razlaga mizoplés takole: „Pri vsaki živi stvari, tedaj tudi pri vsakem èloveku je desna stran života nasprotno elektrièna ali magnetièna mémo leve. Èlovek, ki se s svojo desno in levo roko ob enem dotikuje kakega elektrométra (multipli-

katorja), stori v tem to, kakor da bi bila prišla elektrièna baterija z elektromérom v dotiko. Navadno je desna èlovekova stran enaka cinkovemu toku (Zinkstrom), leva pa bakrenemu ali ogeljnemu toku (Kupfer- oder Kohlenstrom). V bolnih osebah je tok mnogokrat ravno narobe, vèasih bolj vèasih manj. — Po tem se tedaj da gibanje mize takole razjasniti: èe po mazincih desne in leve roke vkup sklenjena rajda ljudi se dotikuje delj èasa mize ali kakošne druge reèi, se miza po tem sklepu ali baterii magnetizira ali postane magnet, kakor se železó po posebnim orodju magnetizira, to je, ena polovica mize kaže polnoèno, druga polovica pa poldnevno elektrièno in magnetiènost. Na to vižo magnetizirana miza se suèe tako dolgo okoli svoje osi, dokler poldnevna polovica ne pride proti polnoèni strani, in v tem tiru tako dolgo neprenehoma naprej hiti, dokler se magnetièno-elektrièna moè ni razkrojila“.

Èasnik „Presse“ vabi svoje bravce k enaki poskušnji s ključem, rekoè: „dvé osebi naj si nastavite ključ med mazince ene desne in ene leve roke tako, da z ušesom visí na notranji plati teh dvéh vkup staknjenih mazincov. V kratkemse bo začel ključ sukati, dokler ne pade s perstov, kar se za tolikanj prej zgodí, kolikor moènejši ste bile osebi v stanu mazince tikama deržati“.

Novièar iz slovenskih krajev.

Iz Maribora 13. aprila. Dne 8. tega méseca je veselja i radosti srce vsakega iskrenega rodoljuba poskakovalo, kteremu je srèa dopustila gledati dve najuglednejši osebe na obzorji jugoslavskem, namreè: junáckega pokrovitelja življa slavenskega, svetlega bana Jelaèić-a, kteri je gredé iz Zagreba na Dunaj pregledaval konjike bivajoèe v Mariboru i okolici jegovoj, i premilostljivega vladika Labudskega kneza Slomšeka, kteri je pridí iz Dunaja z odborom prosvitím Jegovo velièstvo, da bi dovolilo zidati železnico tudi v Koroško, s svojo milo in obèeljubljenoj navzoènostjo poèastil. Vsled te poslednje nazoèosti se nehotomice spomnem in vedno se mi ponavljajo beséde, ktere je bivši nadvladika Solnogradski (sedaj kardinal v Pragi) o priložnosti posveèenja reèenega vladika javno izustil v tém smislu: „da zanaprej ne bode več izbiran dušni pastir, kteri ne bi poznal glasa svojih vèrnih ovèic“. Vsakega pod Sekavo spadajoèega Slovenca je živa i goreèa želja, da bi po 633 lètih zamogel tudi take blagodarnosti doèakati!

Pred nekimi dnevi je bil zaèasni upravitelj ovèšnjega gimnazia gosp. Kurz izvoljen za učilišnega svetovavca v Solnograd. Tudi o téj zadevi upamo, da bodedemo prihodnje tako srèèni, dobiti vodja zmožnega vsih jezikov, ki se uèe na gimnazii, tedaj tudi slovenskega.

Koneèno še sem dolžen v imenu svojih učencov se javno zahvaliti blagodarnemu g. Venceslavu Hanka-tu za poslano knjigo, tretjino pod prodajno ceno, naime: za 20 iztisov „Ostomirova evangelija“, kteri služijo ko èitanke za staroslavensèino. To je prava in živa vzajemnost, ktera seže od dalešnjega védohrama slavenske Atene tja k slabim in mladim Jugovièem. Slava mu!

Vrlekov.

Iz Maribora 13. aprila. Da domorodci zvedó, kako lepo pri nas slovensèina napreduje, njim hoèemo nekoliko verstic priobèiti. Posebno gimnazialna mladež je, ktera se je tega nauka živo poprijela. Po odstopu gg. prof. Matjašića in Terstenjaka od tega nauka prednaša slovenski jezik g. Božidar Raić, kterega Slovenci poznajo po spisu njegove ruske gramatike v ilirskem narèèju in drugih spisih v slovenskih èasopisih. V 7. in 8. šoli so se v prvem polletju prednašali poèetki